

LÄÄKEASIOIDEN TIEKARTAN POIKKIHALLINNOLLINEN KOORDINAATIORYHMÄ

Aika ja paikka: 2.9.2021 klo 9-12, Etäyhteys

Paikalla:

Taina Mäntyranta, johtaja, STM, pj
Tuula Helander, johtaja, STM, vpj
Lauri Pelkonen, johtaja, STM
Pertti Happonen, johtaja, Fimea
Johanna Nystedt, johtaja, Fimea
Hanna Koskinen, ryhmäpäällikkö, Kela
Tiina Penttinen, IT-palvelupäällikkö, Kela, vj
Vesa Jormanainen, johtava asiantuntija, THL
Kirsti Tolonen, ylilääkäri, Valvira (poistui asiakohdassa 4.)
Elise Pekkala, hallitusneuvos, TEM
Tuulia Hakola-Uusitalo, tutkimusjohtaja, KKV
Outi Luoma-Aho, budjettineuvos, VM, vj

Asiantuntijasihteerit: Elina Asola, erityisasiantuntija, STM

Sari Palojoki, erityisasiantuntija, STM
Kirsi Päivänsalo, neuvotteleva virkamies, STM
Tiina Satti, lakimies, STM
Anne Hautala, erityisasiantuntija, STM
Riikka Vuokko, erityisasiantuntija, STM

Tekninen sihteeri: Emmi Korkalainen, asiantuntija, STM

Kutsutut asiantuntijat: Annika Koivisto, erityisasiantuntija, THL

Heidi Tahvanainen, kehityspäällikkö, Fimea (kutsuttuna Sari Kujalan sijaisena)
Emmi Vettenranta, asiantuntija, STM

1. Kokouksen avaus ja osanottajien toteaminen, *Taina Mäntyranta, STM*

Avattiin kokous klo 9.00 ja todettiin osallistujat.

Todettiin, että edellinen kokousmuistio on hyväksytty sähköisesti toukokuussa.

Puheenjohtaja totesi, että valmistelussa olevan asettamispäätöksen muutoksen myötä tulee luopumaan puheenjohtajuudesta. Puheenjohtaja kiitti koordinaatioryhmää tähänastisesta yhteistyöstä.

2. Lääkeasioiden tiekartan ajankohtaiset, *Elina Asola, STM*

Asola esitteli syksyn kokoussuunnitelman (liite 1), suunnitelma täydentyy.

Todettiin, että lokakuun kokouksessa esitellään koordinaatioryhmän asettamispäätöksen muutospäätös.

3. Ohjaus- ja rahoitusjaoksen ajankohtaiset, *Lauri Pelkonen, STM*

- **Jaoksen ajankohtaiset (liite 2):**

Jaos on tarkentanut työsuunnitelmaansa kesän aikana. Jaoksen selvitystyön alkuvaiheessa keskitytään osakokonaisuuksiin 2 ja 3, eli lääkehoitojen kansallisen arviointitoiminnan kehittämisen sekä lääkehoidon kustannusten hillitsemisen tavoitteisiin. Jaos kokoaa ensivaiheessa tilannekatsausta mm. sote-uudistuksen ohjaurakenteiden muutoksista, vaikuttavuusperusteisesta ohjauksesta, monikanavarahoituksesta sekä lääkehoitojen arviointitoiminnasta. Tavoitteena olisi, että tilannekatsauksen perusteella alkuvuodesta 2022 voitaisiin tarkastella kehittämisajatuksia ensi vaiheen toimenpiteistä ja jatkoselvitystarpeista.

Lääkehoitojen ohjauksen ja rahoittamisen järjestäminen kytkeytyy olennaisesti sote-rakenneuudistukseen ja monikanavarahoituksen purkamiseen. Monikanavarahoituksen purkamisen parlamentaarista ryhmää ei ole vielä asetettu. Tarkoituksena on, että lääkehoidon ohjaukokonaisuuteen nimettäisiin selvityshenkilö arvioimaan kehittämistarpeita.

Myös kansallisen arviointitoiminnan kehittämisen osalta luodaan yhteistä tilannekuvaa ja tunnistetaan ensivaiheen muutostarpeita. Tavoitteena on mm. avo- ja laitoshoidossa käytettävien lääkkeiden arviointitoiminnan kehittäminen. Tätä selvitystyötä varten perustetaan oma valmisteluryhmänsä arvioimaan sairaalalääkkeiden päätöksentekoprosessin ja arviointitoiminnan kehittämistarpeita.

Lääkkeiden elinkaaren tehokkaamman hyödyntämisen osalta taas keskitytään uusien lääkkeiden hallittuun käyttöön ottoon ja vanhempien valmisteiden hallittuun käytöstä poistumiseen. Tavoitteena on myös lääkehoidon kustannustehokkuuden parantaminen. Tarkoituksena on asettaa alatyöryhmä tätä kokonaisuutta arvioimaan.

Kansallisen lääkekorvausjärjestelmän ja sairaaloiden hankintamenettelyjen kehittämistarpeiden arviointi sisältää mm. rationaalisen lääkehoidon edistämistä ja sairaalalääkkeiden hankintamenettelyjen kehittämistä koskevat tavoitteet. Tämä selvitystyö alkaa kuitenkin hieman myöhemmässä vaiheessa.

Keskustelussa todettiin, että lääkehoitojen kustannustehokkuus on olennaista ohjaus- ja rahoitusjaoksen työn tavoitteissa. Työhön liittyy keskeisesti myös lääkkeiden saatavuuden varmistamisen tavoite.

- **Jaoksen kokoonpanon muutos (liitteet 3-5):**

Liitteen 3 mukainen kokoonpanon muutos hyväksyttiin.

4. Tiedonhallinnan jaoksen ajankohtaiset, *Riikka Vuokko ja Tiina Satti, STM*

- **Tiedonhallinnan jaoksen ajankohtaiset (liite 6):**

Lääkityslista: Lääkityslistan ratkaisua valmistellaan Kannan reseptikeskukseen, tavoitteena on mm. vähentää järjestelmäkohtaisten listojen käytöstä syntyvää työkuormaa sekä helpottaa yksittäisen henkilön lääkehoitotietojen selvittämistä. Lääkityslistatyön tekninen valmistelu (vaiheet 1. ja 1.5) etenee aikataulussa ja käyttöönoton on tavoitteena olla maaliskuussa 2022.

Viestinnän tehostamiseksi on sovittu pidettävän sidosryhmätilaisuus sote-toimijoille. Ollaan tunnistettu, että lääkityslistan käyttöönotossa haasteeksi muodostuu se, että terveydenhuollon organisaatioissa kehitetään samaan aikaan eri potilastietojärjestelmiä ja valmistaudutaan sote-rakennemuutoksen muutoksiin myös yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotolla.

Lääkityslistan osalta tehdään lisäksi jo seuraavien kehitysvaiheiden valmistelua. Samoin palautekierrokselle ovat etenemässä lääkityssanaston ja sähköisen lääkemääräyksen toimintamallikuvausten päivitykset.

Keskustelussa todettiin, että asiakasnäkökulman painottaminen on olennaista kehitystyössä.

Lääketietovarannon selvitys: Pian avoimelle kommenttikierrokselle lähtevässä raportissa on tarkoituksena kuvata, miten lääkevalmisteiden tietosisältöjä ja niihin liittyviä haasteita voitaisiin ratkaista. Kansallisen tietovarannon osalta on selvitetty, millaisia lääketietoon kohdistuvia tiedontarpeita tai nykytilan puutteita eri kohderyhmillä on. Selvitystyö jatkuu kommenttikierroksen jälkeen ratkaisuarkkitehtikuvaukseen, kuvaten olennaiset tietovarannot, tietovirrat sekä ratkaisuvaihtoehdot niiden toteuttamiseksi.

Kirsti Tolonen poistui kokouksesta klo 09.59.

Lääkehoidon tiedon hyödyntämisen kokonaisuus: Lähtötilannetta kartoittavan selvityksen kilpailutusvaihe on käynnissä. Selvityksen tavoitteena on lisäksi tunnistaa lääkehuollon indikaattoritiedon kehitystarpeita.

Keskustelussa todettiin, että lääkehoidon tiedon hyödyntämisessä on kyse myös tiedon toisiokäytön rajapinnoista (TOIVO-ohjelma). Työkokonaisuudessa on tunnistettu riippuvuus sote-ohjauksen tietopohjan kehittämiseen.

- **Lääkityslistan lainsäädäntötyö (liite 7):**

Lääkityslistaedellyttää muutoksia lakiin sähköisestä lääkemääräyksestä sekä asetukseen lääkkeen määräämisestä. Tällä hetkellä valmisteellaan lääkityslistan vaiheen 2 säädösmuutoksia. Tarkoituksena on mahdollistaa lääkemääräyksistä katkeamaton jatkumo, jossa potilaan lääkitys ja sen historia tulisivat näkyviksi erikseen määritellyille tahoille.

Hallituksen esitysluonnos on tavoitteena saada lausunnoille joulukuussa 2021.

Keskustelussa nostettiin esiin, että jatkossa apteekkien ja terveydenhuollon yksiköiden tiedonvälitystä tehostettaisiin siten, että apteekista voitaisiin ilmoittaa erillisillä viesteillä järjestelmän kautta hoitavalle lääkärille potilaan lääkehoidossa tapahtuneista muutoksista. Apteekki ei edelläänkään voisi lopettaa järjestelmässä potilaan lääkitystä.

Jaoksen kokoonpanon muutos (liitteet 8-9):

Liitteen 8 mukainen kokoonpanon muutos hyväksyttiin.

5. Apteekkijaoksen ajankohtaiset, Anne Hautala, STM

• **Jaoksen ajankohtaiset (liite 10):**

Apteekkijaoksen selvityksen on tavoitteena valmistua 2022-2023 vuodenvaihteessa. Kuluvan vuoden aikana tehdään pääasiassa nykytilan kuvausta ja tulevana vuonna kehittämisehdotuksia sekä jatkotoimenpide-ehdotuksia.

Selvitystä edistetään tällä hetkellä kahden alaryhmän kautta (vähittäisjakelun sekä etäasioinnin ja verkkoapteekin alaryhmät). Apteekkitalouden alaryhmä perustetaan syksyllä 2021.

28.6. järjestettiin apteekkijaoksen ensimmäinen sidosryhmätilaisuus. Apteekkijaoksen on tarkoitus osallistaa sidosryhmiä myös myöhemmissä valmisteluvaiheissa.

Syksyn 2021 aikana jaos alkaa selvittää nykytilaa apteekkien ja sote-toimijoiden välisestä yhteistyöstä.

Keskustelussa todettiin, että apteekki selvityksessä olennaista on mm. myyntilupakäytäntöjen ja korvaustasojen tarkastelu, vapaakauppatuotteiden myynnin tarkastelu osana apteekkitaloutta sekä palveluketjujen eheyden varmistaminen asiakkaan näkökulmasta. Apteekkien palveluiden kokonaisuus liittyy myös kiinteästi sote-rakenneuudistukseen ja alueellisen ohjaamiseen.

Koordinaatioryhmä kävi keskustelua lääkkeiden vähittäisjakelun tavoitteista, reunaehdoista sekä käytetystä terminologiasta. Sovittiin, että apteekkijaos tuo koordinaatioryhmälle tiedoksi selvityksessä käytettäväksi päätetyn terminologian, jotta sanoituksia voidaan yhdenmukaistaa.

• **Jaoksen kokoonpanon muutos (liitteet 10-13):**

Liitteen 10 mukainen kokoonpanon muutos hyväksyttiin.

6. Muut asiat

Todettiin, että sosiaali- ja terveysministerinä on aloittanut Hanna Sarkkinen. Sarkkinen vastaa lääkehuollon sekä lääkekorvausten toimialasta.

7. Kokouksen päättäminen

Kiitettiin Taina Mäntyrantaa koordinaatioryhmän puheenjohtajuudesta. Seuraava kokous järjestetään 28.10.2021.

Päätettiin kokous klo 12.01.

LIITTEET

- Liite 1 Koordinaatioryhmän työsuunnitelma, syksy 2021
- Liite 2 Ohjaus- ja rahoitusjaoksen ajankohtaiset 2.9.2021
- Liite 3 Ohjaus- ja rahoitusjaosto jäsenmuutoksen taustamuistio 2.9.2021
- Liite 4 Ohjaus- ja rahoitusjaosto jäsenmuutosten taustamuistio 6.5.2021
- Liite 5 Ohjaus- ja rahoitusjaosto nimeämismuistio 11.3.2021
- Liite 6 Lääkeasioiden tiedonhallinnan jaoksen ajankohtaiset 2.9.2021
- Liite 7 Lääkityslistan lainsäädäntötyö
- Liite 8 Tiedonhallinnan jaoksen jäsenmuutoksen taustamuistio 2.9.2021
- Liite 9 Tiedonhallinnan jaoksen nimeämismuistio 2.11.2020
- Liite 10 Apteekkijaosto jäsenmuutoksen taustamuistio 2.9.2021
- Liite 11 Apteekkijaosto jäsenmuutosten taustamuistio 6.5.2021
- Liite 12 Apteekkijaosto jäsenmuutosten taustamuistio 11.3.2021
- Liite 13 Apteekkijaosto nimeämismuistio 28.1.2021